

אין עוד מלבדו
על יחיד ומיוחד

שְׁלֵמָה

פְּרָאָה הַיְשׁוּמִים כְּסֵא וְהַאֲרִיזְ הַדָּם רָגְלֵי אֵי יָהּ בֵּית אֲשֶׁר תִּבְנוּ לִי וְיֵאֵר מְקוֹם מִזְבְּחִי

פרשת וארא
תשפ"ג
גליון 323
נא לשמור על
קדושת הגליון

נא לא לעיין בו בשעת
התפילה וקריאת התורה

פרפראות בדרך מוסר על פרשת השבוע

יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לעילוי נשמת

מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא
מו"ר אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה דב
ר' זאב ב"ר משה חיים
אברהם ב"ר כדורי וחתן
הרה"ק רבי משה צבי ב"ר שמעון שלמה
הרה"ק רבי אברהם חיים ב"ר גדליה
הרה"ק רבי ישכר בער ב"ר אהרן אריה
הגאון רבי שמשון רפאל הירש ב"ר רפאל
הרה"ק רבי נפתלי ב"ר ישכר דוב בעריש
הרה"ק רבי נח שמואל ב"ר יהודה לייב
הרה"ק רבי משה יהושע לייב ב"ר בנימין
הרה"ק רבי ירחמיאל ישראל יצחק
מאלכסנדר ב"ר יחיאל
הרה"ק רבי אברהם משולם זלמן אב"ד
אוסטראה ב"ר צבי אשכנזי
הרה"ק רבי נתן נטע ב"ר אברהם
הרה"ק רבי משה שיק ב"ר יוסף
הרה"ק רבי משולם זושא מאניפאלי ב"ר
אליעזר ליפמן
הרה"ק רבי שמחה בונים מווארקי ב"ר
מנחם מענדל

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל- MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

וְאָרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדַּי וּ שְׁמֵי יְהוָה לֹא נִודְעָתִי לָהֶם (ו', ג')

וארא עולה בגימטריא מאתיים ושמונה מניין השנים שעברו בשעבוד מצרים עד שנאמרה פרשה זו וניתן לרמוז במספר מאתים ושמונה את מה שהקב"ה אומר למשה היינו מאתיים (בארמית מאתן) מלשון ממתין ושמונה מלשון מונה היינו שגם כביכול הקב"ה ממתין ומונה את הזמן שיוכל לקיים את הבטחתו לאבות להוציא את בני"מ מצרים ולהביאם אל א"י כמו שכתוב ליל שימורים (י"א, מ"ב) ורש"י על אתר כותב שהיה הקב"ה שומר ומצפה לו לקיים הבטחתו להוציאם מארץ מצרים ובוה מלמד אותנו הקב"ה כי הכל מחושבן בדיוק על הדקה ואין אדם מקבל יותר או פחות ממה שמגיע לו והוא מקבל הכל בדיוק בזמן וברגע הנכון אותו קבע הקב"ה

"וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת נֶאֱקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מִצְרַיִם מַעֲבִידִים אֹתָם וְאָזְפַר אֶת פְּרִיתִי" – "לִכֵּן אָמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי ה' (ו', ה'–ו')

(י"ט ג') כי מהפס' "ומשה עלה אל האלקים ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל" לומדים כי תאמר לבית יעקב "אלו הנשים תאמר להן בלשון רכה" וכן בפס' "לכן אמר לבני ישראל" ניתן לרמוז בס"ד כי הכוונה לנשים גם כן שכן ידועים דברי הגמרא במסכת סוטה (י"א, ע"ב) "בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל ממצרים" וע"י צניעותן ומסירותן להקים דורות ישרים מבורכים זכו בני"ג לגאולה ולכן מזכיר הכתוב כמה פעמים את נאקת בני"ג היינו להזכיר את זכויות האנשים והנשים במצרים שכל אחד בתחומו תיקן את מידת יסוד ובזכות זה זכו להיגאל ממצרים ומורי ורבי הרב יצחק יגן זצ"ל הוסיף על האמור כי נאקת נוט' תקן אדם

"וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה בֵּן אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מְקַצֵּר רוּחַ וּמַעֲבֹדֵה קֶשֶׁה" (ו', ט)

ניתן לרמוז פס' זה בס"ד הרומז לרב שרצה ללמד את התלמידים תורה לפי שהמילה כ"ן עולה למניין שבעים שהם שבעים פנים לתורה ומה רצה ללמדם שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה כמו שנכתב במסכת אבות (ו', ב') "ואומר (שמות לב, טז) והלחת מעשה אלקים המה והמכתב מכתב אלקים הוא חרות על הלחת אל תקרא חרות אלא חרות, שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה" וזהו שנאמר מקוצר רוח היינו שהמילה רוח קצרה וחסרה את הת' שהיא התורה ואז היה נהיה מרוח חרות אך כיוון שלא שמעו אליו מה שנשאר להם זה העבודה הקשה

"וְהַחֲטָה וְהַפְסִיטָה לֹא נָפוּ בִּי אֶפְיֹלֶת הַנְּהָ" (ט', ל"ב)

כי יראת העונש אינו אלא בעוד יש לו איזה דבר שמפחד ממנו כמו מי שיש לו עשירות או בנים הוא מפחד פן יעני או בניו ימותו ח"ו אבל העני וחסר בנים הוא אינו מפחד מה' כי מה יעשה לו אחר שהוא בלא זה חסר כל טוב וכל ימי עני רעים וז"ש משה לפרעה יודע אני כי עדיין לא תיראו מה' לפי שהפשתה והשעורה כבר נכתה אבל דע כי החטה והכוסמת עדיין לא נכו לכן הרי צריכים אתם לירא מה' פן יכה עוד את הנשאר והיינו על ידי הארבה שאכל את כל אשר השאיר הברד (יד יוסף והתו"ה)

לרגל יום ההילולא של הרה"ק רבי משולם זושא מאניפולי ביום ב' שבט. הבאנו שתי סיפורים אודותיו

וכן סיפר אחד הבנשק"ים: שמעתי מפה קדוש המנוח הרב מוה"ר מאניפאלי שפעם אחד הי' מתוכב עם אחיו המפורסם מוה"ר אלימלך זצלה"ה שאחד מהם אמר שהעיקר הוא שיהיה האדם מקודם שפל רוח לתכליתו עד שמגודל השפלות יבא אח"כ להבין גדולתו של הבורא ית"ש ואחד מהם אמר בהיפך שיסתכל מקודם בגדולת הבורא ב"ה ומצד זה יבא אח"כ להכרת שפלות עצמו על נכון ושאלו את הרב המגיד רבינו הקדוש מו"ה דוב בער זצוק"ל שיכריע ביניהם עם מי האמת וצדקו יחידיו דברי שניהם בעיניו ואמר שאלו ואלו דברי אלוקים חיים הם אך מדרגה זו שחושב מקודם שפלות עצמו הוא מדרגה היותר גדולה ממדרגה השנייה שאינו מרגיש שפלות עצמו רק ע"י גדולת הבורא ועוד מסופר שפעם אחת היה הרב הצדיק מו"ה זושא זצ"ל אצל השיעור שאמר הרב המגיד מקוניץ זצ"ל ובאמצע השיעור נפל הרב מו"ה זושא על פניו ובכה בכייה גדולה ואח"כ שאלו אותו למה בכה כל כך והשיב שראה איך הפמליא של מעלה באו לשמוע דברי קודשו של הרב המגיד ולא יכול להתאפק והעלה על רעיונו לשוב בתשובה כל כך בכה בלב מר ושב בגודל התשובה

משנת הצדיק – הרה"ק רבי יהושע ליב דיסקין זצוק"ל זי"ע – כ"ט טבת

רבי יהושע נולד בשנת 1817 בגרודנו שבאימפריה הרוסית לרב בנימין דיסקין רבה של וולקוביסק ונצר למשפחת דיסקין, משפחת רבנים ידועה. סבו יהודה ליב חסיד וסבתו עלו ארצה עם תלמידי הגר"א והתיישבו בצפת. דודתו רבקה הייתה לימים אמו של הרב אליעזר דן רלב"ג. בצעירותו הכיר את הרב יצחק אלחנן ספקטור, שלמד אצל אביו, ועל קשריהם הם שמרו במשך כל חייהם. בגיל 14 התחתן עם הינדא רחל, בת הרב ברוידה, רבה של וולקוביץ, ועבר לבית חותנו. הרב דיסקין קיבל סמיכה לרבנות בגיל 18. שימש כרב בקהילות מיינדיץ' פודלסקי, קובנה, לומז'ה, לאורך כל שנות פעילותו אחז בקו פעולה תקיף ולא מתפשר, ועל כן גרש ונרדף ממקום למקום.

בעת היותו רב בבריסק אירע מקרה של סכסוך גירושין בין זוג צעיר בבריסק. האישה תבעה גט מבעלה, והבעל הסכים רק בתנאי שהיא תשלם לו סכום גדול, ותפקיד את הסכום אצל הרב. הגט ניתן לאחר שהאשה הפקידה את הסכום, אך הרבנית החזירה לאישה את הסכום, בת הרב ברוידה, רבה של וולקוביץ, ועבר לבית חותנו. הרב דיסקין קיבל סמיכה לרבנות בגיל 18. שימש כרב בקהילות השלטונות, והלה נאסר באשמת מעילה באמון. הרב היה צפוי להישפט ולהישלח לסיביר לעבודת פרך הרב נשפט בבית המשפט שם זוכה בדין אך לאחר שנחתם לזכאי הגיע קצין הבולשת שהיה מיוחד על ידי אותו בעל שהיה מערת המשכילים שטען שיש ביד הרב את הכסף ממס הבשר שמעביר הוא אותו אל המחתרת הפוליטית ובתוספת הפרשות שהתרחשו עם הרב בקובנה ובסקלוב, ערי רבנותו הקודמות ביקשו מהשוטף שיעצור את ה'נאשם' – הרב ואת פרקליטו עד לברור העניין. השופט טען לדבריהם והחליט לכנס ישיבה נוספת בעניין שהתקיימה בשבוע שלאחר מכן, ובמשך אותם הימים שלפני המשפט הצליחו להוציאו מבית הסוהר על ידי תרגיל מתוחכם אותו הגה הסוהר "חצקל שווארצער" ולהבריח אותו עם משפחתו מרוסיה לארץ ישראל, שם החליט להשתקע בירושלים. בירושלים נחשף הרב דיסקין למצבם של רבים מתושביה. בעיר חיו מהגרים שחלק גדול מהם אין קרובים היכולים לטפל בהם במקרה של מות אב או אם. הוא הבין כי יש צורך למצוא פתרון למצבם של היתומים שנשארו ללא קרוב ומודע, כדי שלא יגיעו לבתי היתומים של המיסיון. בשנת 1881 הקים הרב דיסקין את בית היתומים דיסקין בחצר ביתו. הרב דיסקין סייע בהקמת פתח תקווה ושימש סמכות רוחנית עבור המתיישבים.

מספרים כי בעת שרבי יהושע ליב דיסקין זצ"ל כיהן כרבה של העיר לומז'ה. התפרסם פלא שארע באחד מכפרי הסביבה, אודות יהודי פשוט שהיה חולה מאד ובמשך שלושה ימים שכב ללא הכרה במיטתו כשבני משפחתו התכוננו לגרוע מכל, ולפתע הכרתו החלה חוזרת אליו ולפליאת כולם התאושש ממחלתו, עד שירד ממיטתו ושב להיות כאחד האדם. החליט רבי יהושע ליב לבוא ולבקרו כדי לשמוע ממנו בצורה ישירה את אשר ארע עמו. הכפרי שהיה אדם פשוט ביותר, היה נרגש מאד מן הכבוד הגדול שנפל בחלקו, וכששמע כי הרב מתעניין בו ובמה שארע לו פתח את פיו והחל לספר שכאשר שכב חולה אנוש במיטתו הרגיש איך הוא עולה השמימה, ומגיע למקום שבו הוא נשפט על מעשיו, ולוקחים את כל העברות ושמים במאזניים בצדם האחד ואת המצוות בצד השני. לדאבונו, אמר אותו כפרי, מצויתי היו מעטות מאד ועבירותי ההיפך הגמור ועמדו להכריע לרעתי, אך לפתע הגיעו שני מלאכים שאחזו בידם חבילה כבדה והניחוה על כף המצוות והיא זאת שהכריעה את כף העברות והתעוררתי ושבתי לחיים. רבי יהושע ליב שהאזין לסיפורו של הכפרי ביקש ממנו שיספר לו את קורות חייו, וכשזה החל לספר התברר לשומעים שמדובר ביהודי פשוט ביותר, שלמעט ביקור בבית הכנסת ביום כפור לא זכה לקיים חיים יהודיים כלל.

אולי קיימת פעם איוז מצוה נוספת, נשאל הכפרי. הוא אימץ את זכרונו והשיב שבאחת הפעמים שהיה בבית הכנסת ביום כפור שמע שני מתפללים מדברים אודות בניית סוכה והוא החליט בלבו שהשנה גם הוא בונה סוכה. "אכן קניתי קרשים לבנייה על פי האורך והרוחב ששמעתי משני המתפללים", המשיך לספר, "אך כשהתחלתי לבנותה נתקלתי בקושי שכן לא ידעתי מה צריך להיות גובהה של הסוכה, בסופו של דבר החלטתי לבנותה לפי הגובה שלי, נשכחתי על אחד הקרשים לסמן עליו את הגובה שלי, ולפתע עברו חבורת ליצים ובטרים הספקתי לפנות את פי, הרימו אותי יחד עם הקרש וערכו לי 'הלוי' ברחובות הכפר, שכחתי מבלי לומר מאומה וספגתי את הביזיונות עד שהניחו לי, ושבתי לבניית הסוכה, סיים הכפרי את סיפורו. רבי יהושע ליב הנהן בראשו ואמר: מצוה זו של בניית הסוכה יחד עם הביזיונות שהיו מנת חלקך, היא החבילה שהניחו המלאכים על כף המאזניים והכריעה את דינך לחיים. עוד מסופר, היה זה בשנת תרנ"ה, אברך צעיר מיקרי קרתא דירושלים נחלה מאור. הרופא שהוועק לביתו קבע כי רק בבית החולים באלכסנדריה שבמצרים, ימצא החולה מזור למחלתו, שם הוא יעבור ניתוח מסובך שבחסידי שמים אמור להבריאו אותו. אך כאן צצה לה בעיית ה'ממון', הנסיעה, הניתוח והאשפוז עולים הון רב, ולאברך הצעיר ולמשפחתו אין כל, בקושי הם מתרנסים כדי פת לחם.

באותם ימים קם בירושלים ארגון חדש שבו היו חברים אברכים מכובדים והם נטלו על עצמם את הטיפול בחולה. הם באו לביתו, נשאו אותו על אלונקה בכרכרה שהם שכרו לצורך העניין, רכשו מכספם כרטיסי הפלגה למצרים, ולא עזבו את החולה לבדו עד שעבר את הניתוח בהצלחה, החלים וחזר לביתו בריא ושלם. ספור מסירות נפשם של חברי הארגון, התפרסם בירושלים, וכולם התעניינו אודות הארגון וחבריו, תקנותיו ופעולותיו. עד מהרה התברר כי הארגון מונה אנשים יראים ושלמים ששמו להם למטרה 'עזרה הדדית' לכל חברי הארגון. כל אחד וצרתו בעיתו, שאר חברי הארגון יעשו ככל שביכולתם במסירות ובהקרבה אין קץ לעזור לו לצאת מן המיצר. המגיד הירושלמי הגאון רבי בן ציון ידלר זצ"ל שמע אף הוא על הצלת החולה ועל מסירותו של הארגון החדש, רצה להצטרף לשורותיו ולקחת חלק במעשי החסד שלהם, אך בטרם עשה כך פנה להתייעץ עם השרף מבריסק הגאון רבי יהושע ליב דיסקין זצ"ל.

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

משענת משה – הרה"ק וחיאל משה ב"ר צבי גרינולד זצוק"ל זי"ע

"כי ידבר אִלְכֶם פְּרַעַה לֵאמֹר תִּנּוּ לָכֶם מוֹפֵת וְאִמְרַתְּ אֶל אֶהְרֹן קַח אֶת מַטְּךָ וְהִשְׁלַף לִפְנֵי פְרַעַה וְהִי לְתַנִּין" (ו', ט')

יצר הטוב ויציאה דא בתאכליל דא בדא ואיהו חוד כדין תשכח כי ד' הוא האלוקים שליט ומושל אפילו בזה העולם השפל שרובו רע ומנא ידעינן זה מן לבבך שיצר הטוב מושך את האדם לטוב ויציאה מושך את האדם לרע ובאם ירצה האדם לשמוע אל היציאה לא יניחנו היצר הטוב בשום אופן שראינו כמה אנשים שהיה להם מסירת נפש אבל אם ירצה האדם לשמוע רק ליצר הטוב מוכרח גם היציאה להסכים עמו הטעם כי היצר הטוב נצמח משורש הקדושה שורש כל השורשים ויציאה הוא נברא מחודש מאין ליש ע"כ הוא משועבד ליצר הטוב שהוא נצחי ובוהו תדע שד' הוא המושל בזה העולם השפל כנ"ל בפ' הן נזבח את תועבת מצרים ולא יסקלוננו וגו' צ"ל ולמה אח"כ שחטו הפסח ולא יראו ממצרים א"ל כי כאן לא היה הציווי מד' רק מפרעה ע"כ היו יראין משאר המצריים אבל הפסח צוה ד' לשחטו ע"כ שחטו אותו במסירות נפש לקיים רצון הבורא יתברך

תנו לכם מופת, תיבת לכם מיותר, בשם דודי אדמו"ר הרה"ק מ' דוד זצ"ל אמר כי ידבר פרעה למשה כיון שאתם אומרים שהשי"ת ברא כל הברואים למה לא א"ל רק לישראל שיעבדו אותו וזהו תיבת לכם שרוצה רק בכס כ"ש וצ"ל מה השיב משה לפרעה א"ל בזה שהשליך את המטה והי' לתנין ואח"כ בלע מטה אהרן את מטותם ולא השגיח אל המופת ולא רצה להאמין בהשי"ת אבל ישראל כיון שראו האותות כתיב ויאמן העם בד' וזהו החילוק בין ישראל ובין אומות העולם שישראל יש להם ירושה מא' הקדושים ובוהו נחא מה שד' צוה למשה שילך אל בני בתחילה קודם שילך לפרעה שיראה החילוק בין בני לפרעה שבנ"י האמינו ופרעה לא רצה להאמין גם לא הוציא את בני רק בזכות האמונה ע"כ צוה שילך אל בני בתחילה בוה"ק (דף כ"ו ע"ב) פתח ר' אליעזר וידעת היום והשבות אל לבבך אל לבך מבעי ליה ועוד מקשה שצריך לכתוב קודם וידעת היום כי ד' הוא האלוקים ואח"כ והשבות אל לבבך אלא כך אמר משה אי את בעי למנדע כי ד' הוא האלוקים והשבות אל לבבך זה

סגולה לפרנסה – דבקות בצדיקים האמתיים

"וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה בֵּן אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מִקְצֵר רֹחַ וּמַעֲבֹדָה קָשָׁה" (ו', ט')

מדי או הכבדים מדי ולא זה ולא זה טובים כי צריך לתפוס במרכו הכובד של התורה והמצוות ואז הכל נעשה בקלילות כי התורה תורת חיים והאדם בא לזה העולם להתענג על ה' כדברי המסילת ישרים ולא ח"ו להתענות בהם ולכן העצה היא ללכת לקבל יעוץ מרב אמיתי שידריך את האדם את הדרך אשר ילך וכיצד יחזור בתשובה בנקל וכן הדברים אמורים לאדם שכבר שומר תורה ומצוות שרוצה להתקדם בעבודת ה' ילך לצדיק האמת החי בתוכנו כדי שידריכו במה הוא צריך להתקדם ולהשתפר עבשיו ואת מה כדאי להניח לאח"כ וע"כ כך יזכה האדם להתעלות בבטחה בעבודת ה' ובשמחה גדולה שהיא מקור הברכה והשפע ויזכה האדם לברכה והצלחה הן בעולם הזה והן בבא אכ"ר

פעמים אנו שומעים בני אדם שאומרים שבאמת הם רוצים לחזור בתשובה אך הם פוחדים שהדבר יכביד עליהם והם לא יוכלו לעמוד במעמסה הכבדה של תורה ומצוות, ועל זה אנו מביאים משל לאדם שמבקשים ממנו להעביר פלטות שולחן ממקום למקום ובתחילה נראה הדבר כקשה מאד עד בלתי אפשרי אך כאשר מלמדים את האדם כי יש מרכז כובד בפלטה ואם יודע לאחוז במקום הנכון אזי יכול הוא אף להרים את הפלטה אפילו ביד אחת אך אם יאחזו בקצוות הפלטה אזי תהיה ההרמה כבדה מאד ותוך זמן קצר עלול האדם להתעייף ולהפיל מעל עצמו את כל המעמסה והנמשל האדם שלעצמו לא יודע איך לקבל על עצמו עול תורה ומצוות כי בד"כ הולך הוא לקצוות או הקלים